

การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน^{*}
ELEMENTS ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING THE PROFESSIONAL
LEARNING COMMUNITY OF SCHOOL

อภิสิทธิ์ อุคำ Apisit Ukam

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

E-mail: apisituk@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

ทิศทางการจัดการศึกษาในอนาคต ที่ทั่วโลกจำเป็นต้องปรับตัวให้ก้าวทันกับสถานะของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะความพร้อมในการแข่งขันด้านความรู้ (knowledge) การสร้างนวัตกรรม (innovation) ที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคมให้ดำรงอยู่ได้ต่อไป การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพให้เกิดขึ้นได้ในโรงเรียนจึงนับเป็นความท้าทายและเป็นจุดเริ่มต้นในพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน บทความเรื่อง องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา โดยกำหนดกรอบแนวคิดจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล และ 5) การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ส่วนองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา มี 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) บรรยากาศและวัฒนธรรม 2) โครงสร้างโรงเรียน 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร 4) วิสัยทัศน์และพันธกิจ และ 5) บุคลากรและทีมงาน

คำสำคัญ: การวิเคราะห์, ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ, โรงเรียน

Abstract

The direction of education in the future that the world needs to adapt to keep pace with the rapidly changing technological conditions in order to develop learners to be ready for competition of knowledge and innovation that can enhance the quality of life and society to continue. Building the professional learning community that can occur in schools is therefore a challenge and a starting point in developing learners to be people of sustainable learning. The article entitled “Elements of factors affecting the Professional Learning Community of School” was purposed of this study to develop a model for the causal relationship of factors affecting the professional learning community of primary schools. Specifying the framework from the study of document analysis and related research was set. Results found that the elements of being the professional learning community of

^{*} Received: March 28, 2020, Revised: April 18, 2020, Accepted: April 18, 2020

school consisted of 1) creating common values and visions, 2) supporting and sharing leadership, 3) joint learning and the application of knowledge, 4) exchanging of knowledge between individuals, and 5) the availability of conditions. As for the elements of the factors affecting the professional learning community of primary schools, there were 5 factors which consisted of 1) climate and culture, 2) school structure, 3) transformational leadership, 4) vision and mission, and 5) personnel and teams.

Keywords: Analysis, Professional Learning Community, School

บทนำ

ทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาทั่วโลกได้ตื่นตัวกับสภาวะการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ทำให้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้ตั้งความหวังไว้กับคุณภาพการศึกษาไทยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คนไทยทุกคนได้รับ การศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” อย่างไรก็ตาม บริบทการศึกษาไทยปัจจุบัน พบว่า ยังมีความเหลื่อมล้ำของคุณภาพที่แตกต่างกันมาก ระหว่างโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนทั่วไปที่ส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่ในเกณฑ์ต่ำที่การเรียนการสอนยังใช้วิธีการแบบเดิมที่ครูผู้สอนใช้วิธีการบรรยาย นักเรียนยังท่องจำไปสอบ มองการศึกษาแบบแพ็คตัดออก ท่องจำ ทำงานตามแบบฝึกหัดและได้ประกาศนียบัตรและปริญญาบัตร เพื่อไปทำงานเป็นลูกน้องในองค์กรต่างๆ ทำให้ทักษะการสร้างสรรค์โอกาสการแข่งขันด้านต่างๆ น้อยลง ดังนั้น เมื่อโลกและเทคโนโลยีเปลี่ยน จำเป็นต้องเปลี่ยนมุมมองด้านการศึกษาใหม่ พัฒนาคุณภาพแต่ละโรงเรียนให้ใกล้เคียงกันทั่วประเทศ สามารถสอนคนส่วนใหญ่ให้มีความรู้ใช้ทักษะแบบคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ สามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้ใหม่ ให้เป็นผู้นำระดับต่างๆ เพื่อที่จะแข่งขันกับคนอื่นและประเทศอื่นในโลกศตวรรษที่ 21 ได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จึงเป็นความท้าทายของการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบัน ยิ่งไปกว่านั้น องค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับ PLC ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมีเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนที่มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้ PLC เพื่อพัฒนาวิชาชีพบนฐานงานจริงภายในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาอย่างถ่องแท้ให้เหมาะสมกับบริบทไทยและนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาให้มากขึ้น (วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นมาจากองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) โดยประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศและให้บรรลุเป้าหมายในเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ (Thompson, Gregg & Niska, 2004) เปลี่ยนมุมมองจาก “โรงเรียนเป็นองค์กร” ให้เป็น “โรงเรียนเป็นชุมชน” ซึ่งมีความแตกต่างกันที่ความเป็นองค์กรเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะยึดตามสายงานการบังคับบัญชา (Hierarchical Relationships) มีกลไกการควบคุมและมีโครงสร้างแบบตึງตัวที่เต็มไปด้วยกฎระเบียบและวัฒนธรรมของการใช้อำนาจเป็นหลักตามระดับลดหลั่นกันลงมา ในขณะที่ความเป็นชุมชนจะยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยม แนวคิดและความผูกพันร่วมกันของสมาชิก มีค่านิยมและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการหรือวิทยาสัมพันธ์ต่อกันและยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงานจะทำให้การทำงาน

เป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ สมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วยวัตถุประสงค์ร่วม มีสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนม มีความห่วงหาอาทรต่อกันและช่วยเหลือสวัสดิภาพร่วมกัน (DuFour R. Eakey R. & Many T., 2006)

บทความนี้จะได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาจัดการเรียนรู้ผ่านการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์และผลการปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายร่วม สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปสู่คุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง ประกอบด้วย 1) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล และ 5) การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน

ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเป็นองค์กรที่กลุ่มบุคคลแสดงความสามารถในการสร้างสรรค์งานที่บังเกิดผลที่เป็นที่ต้องการอย่างแท้จริงของบุคลากรและขององค์กร โดยสมาชิกมีอิสระในการคิดการทำงานและการสร้างสรรค์งานอย่างเต็มที่ (Senge, 1990, อ้างถึงใน ญัตติกา นครสูงเนิน, 2556) ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเป็นความร่วมมือกันของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแสวงหาและเรียนรู้ร่วมกันและลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับวิชาชีพและเป้าหมายสูงสุด คือ ผลประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียน (Astuto and others, 1993, อ้างถึงใน ญัตติกา นครสูงเนิน, 2556) นอกจากนี้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ยังหมายถึง การที่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนสนใจแสวงหาความรู้ถ่ายทอด สร้างความรู้ และใช้ประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจใหม่ๆ และการที่ผู้บริหารโรงเรียนบริหารจัดการและสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลภายในโรงเรียน เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับบุคลากรและจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การสรรหาถ่ายโอนองค์ความรู้ของบุคลากรในโรงเรียนต่างเรียนรู้วิธีเรียนรู้ด้วยกันอย่างต่อเนื่อง จุลลี ศรีชะโคตร (2557, หน้า 27) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ในการพัฒนาวิชาชีพ (อมรา จำรูญศิริ, 2555, หน้า 10-11) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรในพื้นที่ทำงานจริงร่วมกันอย่างมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกันแบบทีมเรียนรู้โดยครูเป็นผู้นำร่วม เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพตนเองให้เกิดผลที่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีหัวใจสำคัญคือการใส่ใจดูแลและรับผิดชอบความสำเร็จของผู้เรียนร่วมกัน (วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557, หน้า 31)

สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพมีความหมายถึง ความร่วมมือร่วมพลังของผู้บริหาร และครูบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการทำกิจกรรมหรือการดำเนินการเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีวัฒนธรรมองค์กรที่มีความร่วมมือ มีการทำงานเป็นทีม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีระบบสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิก ร่วมมืออย่างกระตือรือร้นและต่อเนื่อง โดยสมาชิกในชุมชนเกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) ในการร่วมกิจกรรมและรับผิดชอบความสำเร็จของผู้เรียน

ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเพื่อเกิดทักษะในการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 และเป็นเครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน ร่วมกัน

ดำเนินการลงมือทำสร้างสรรค์นวัตกรรม แลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่จะช่วยนำสู่การตั้งโจทย์และทำวิจัยในชั้นเรียนที่ทรงพลังช่วยการออกแบบวิธีวิทยาการวิจัย การเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล และการสังเคราะห์ผลการวิจัยออกมาเป็นความรู้ใหม่ ที่เชื่อมโยงกับบริบทความเป็นจริงของสังคมที่เชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงของผู้เรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 134-136)

นอกจากนี้ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นวิธีการที่ผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน และคณะครูร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการที่มีขั้นตอน มีข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกอันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ที่นักเรียน ครูผู้บริหาร และองค์กรหรือโรงเรียนจะได้รับ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสนับสนุนของ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ภาคธุรกิจที่ให้ทุนสนับสนุนการจัดการศึกษา เป็นการพัฒนาผู้เรียนและตัวครูเอง ภายใต้อำนาจทางการศึกษาที่เก็บมาอย่างครบถ้วน ด้วยการสืบเสาะ การวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการจัดการศึกษา สารวิชา อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ของผู้เรียนโดยตรง ที่ทุกฝ่ายร่วมมือกันเรียนรู้ ปฏิบัติ ภายใต้อำนาจที่ปัจเจกชน จากนโยบายของรัฐ การสนับสนุนด้านเวลา ทรัพยากร สื่อและทุน รวมถึงบรรยากาศการเรียนรู้ด้านกายภาพ และความสามารถของบุคคล จากผู้บริหารโรงเรียน เป็นการเรียนรู้ที่ทุกคนมีส่วนร่วมร่วมมือกันเรียนรู้ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิกมากกว่าที่จะแข่งขันกัน (Hord, 1997, p. 18-25)

สรุปได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน เป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ผ่านการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์และผลการปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จระหว่างผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน และคณะครู เพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการ ขั้นตอน ข้อตกลงที่นำไปสู่ผลสำเร็จร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพและบรรยากาศการปฏิบัติงานที่ไว้วางใจกัน ยอมรับข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน ผ่านกระบวนการสนทนา อภิปราย ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนด้านความรู้และทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพพร้อมกัน

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนไว้ทั้งที่สอดคล้องและแตกต่างกันดังนี้

ฉันทพร บุญรักษา (2553, หน้า 84-86) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย การเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ของการเรียนรู้ การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล โดยอมรา จำรูญศิริ (2555, หน้า 11) ได้กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ส่วนสุสิทธิ์ เกลี้ยงสง (2556) ได้กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้และการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล นอกจากนี้ ญัฐกานนครสูงเนิน (2556, หน้า 116-117) ได้กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ส่วนดลนภา วงษ์ศิริ (2556, หน้า 34) กล่าวว่า

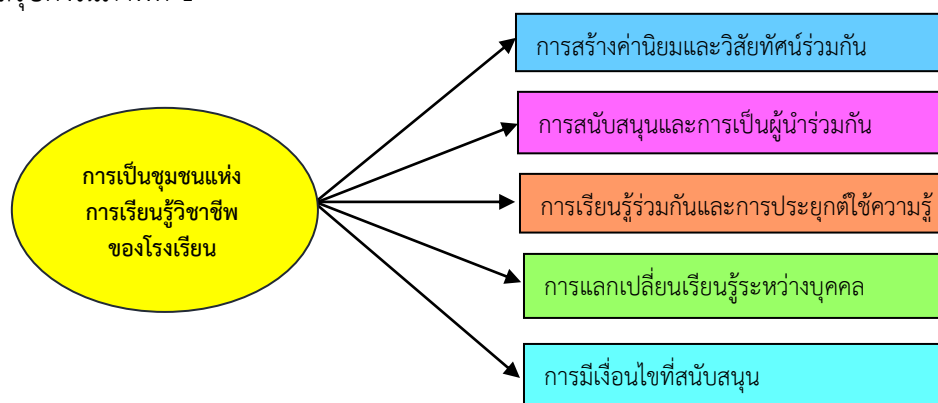
ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ประกอบด้วย การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกับการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลจากการศึกษา เช่นเดียวกันกับ นอกจากนี้ จูลี่ ศรีชะโคตร (2557, หน้า 89-90) ได้กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วม ทีมและเครือข่ายการเรียนรู้ การจัดการความรู้ และการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่วนอดุลย์ ไพโรจน์ (2558, หน้า 29-30) กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ประกอบด้วย กำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ การสนับสนุนสภาวะแวดล้อม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ซึ่งวาสนา ทองทวีงยศ (2560, หน้า 16) กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย การสนับสนุนการเป็นผู้นำร่วมกัน การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล DuFour & Eaker (1998, อ้างถึงใน ดลนภา วงษ์ศิริ, 2556, หน้า 17) กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนพันธกิจ วิสัยทัศน์ และค่านิยม ความต้องการร่วมกัน ทีมงานที่ให้ความร่วมมือกัน การปฏิบัติงานและการทดลอง การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ Williams & Stewart (2007, อ้างถึงใน ญัฐิกา นครสูงเนิน, 2556, หน้า 61) กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ประกอบด้วย พันธกิจ วิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าประสงค์ การตัดสินใจ ความเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม วัฒนธรรมแห่งการพึ่งพา กัน สมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนักเรียน การพัฒนาแบบมืออาชีพ วัฒนธรรมโรงเรียน และการใช้การประเมินอย่างต่อเนื่อง Shelley Jaques (2010, p. 17) กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำที่สนับสนุนและแบ่งปัน ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ การปฏิบัติส่วนบุคคลที่ใช้ร่วมกัน และเงื่อนไขสนับสนุน และ Katie C. Clarke (2014, p. 30-34) กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย ความร่วมมือ วิสัยทัศน์ร่วมกัน บทบาทความเป็นผู้นำ และการให้ความสำคัญเป็นกลุ่มในการเรียนรู้ของนักเรียน จากที่กล่าวมาข้างต้นได้นำมาสังเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

องค์ประกอบ การเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ วิชาชีพของโรงเรียน	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	1. ธนัยพร บุญรักษา (2553)	2. อมรา จำรูญศิริ (2555)	3. ชุตติพร เกตุยงสง (2556)	4. ญัตติภา นครสูงเนิน (2556)	5. ดลนภา วงษ์ศิริ (2556)	6. จุสึ ศิริชะโคตร (2557)	7. วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557)	8. อุดมย์ ไพโรจน์ (2558)	9. วาสนา ทองทวีรังษี (2560)	10. Senge (1990)	11. Hord (1997)	12. DuFour and Eaker (1998)	13. Williams & Stewart (2007)	14. Shelley Jaques (2010)	15. Katie C. Clarke (2014)	สรุปความถี่	ร้อยละ	ปัจจัยที่มุ่งศึกษา
1. การเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ของการเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓			✓	✓	11	73.33	*
2. การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	12	80	*
3. การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	15	100	*
4. การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน		✓	✓	✓	✓	✓				✓		✓			✓		8	53.33	*
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล		✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓			✓	✓	11	73.33	*
6. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้									✓								1	6.66	
7. การสนับสนุนสภาวะแวดล้อม									✓								1	6.66	
8. โครงสร้างและสิ่งสนับสนุน								✓									1	6.66	
9. การร่วมมือร่วมพลังกัน								✓					✓	✓		✓	4	26.66	
10. การเป็นสมาชิกและเครือข่าย							✓										1	6.66	
11. การจัดการความรู้							✓										1	6.66	
12. บรรยากาศองค์การ							✓										1	6.66	
13. การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ							✓										1	6.66	
14. ชุมชนกัลยาณมิตร								✓									1	6.66	
15. แบบจำลองในใจ											✓						1	6.66	
16. การคิดอย่างมีระบบ											✓						1	6.66	
17. ความต้องการร่วมกัน													✓				1	6.66	
18. การปฏิบัติงานและทดลอง													✓				1	6.66	
19. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง													✓				1	6.66	
20. การให้ความสำคัญกับผลลัพธ์													✓				1	6.66	
21. การตัดสินใจ														✓			1	6.66	
22. วัฒนธรรมแห่งการพึ่งพากัน														✓			1	6.66	
23. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน														✓			1	6.66	
24. การพัฒนาแบบมืออาชีพ														✓			1	6.66	
25. วัฒนธรรมโรงเรียน														✓			1	6.66	
26. การใช้การประเมินอย่างต่อเนื่อง														✓			1	6.66	
รวม		5	5	5	5	5	5	6	5	5	5	5	6	9	5	5			

จากตารางที่ 1 พบว่า การสังเคราะห์องค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบเชิงทฤษฎี จำนวน 26 องค์ประกอบ ได้จัดกลุ่มองค์ประกอบที่มีความหมายคล้ายกันใช้เกณฑ์การคัดเลือกความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล และ 5) การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลการวัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

การสังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ไว้ดังนี้

ดร.ณิ โกเมนเอก (2553) กล่าวว่า การจัดการความรู้ ความสามารถของทีมงานและบุคคล บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม และวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งฉันทพร บุญรักษา (2553, หน้า 84) กล่าวว่า โครงสร้างโรงเรียน พันธกิจและวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ บรรยากาศและวัฒนธรรมโรงเรียน การจูงใจ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ส่วนวรรณะ บุชบา (2553) กล่าวว่า โครงสร้างองค์กรและการสื่อสาร วัฒนธรรมองค์กร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ การจูงใจ และด้านผู้บริหาร/ผู้นำ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน กัญญาภัค เฮงใจบุญ (2555) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม เทคโนโลยีการเรียนรู้ การบริหาร การจัดการความรู้ ความสามารถของบุคคล และทีมงาน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร การจูงใจ และเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และอมรา จำรูญศิริ (2555) กล่าวว่า บรรยากาศโรงเรียน การรับรู้ความสามารถร่วมกันของครู และภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ในทำนองเดียวกันกับลออง วัจนะสาริกกุล (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำองค์กร วัฒนธรรมองค์กร วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์องค์กร การบริหารจัดการองค์กร โครงสร้างองค์กร ระบบองค์กร บรรยากาศองค์กร การจูงใจ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สหรัฐ เต็มวงษ์ (2559) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การรับรู้ความสามารถของครู และ

บรรยากาศแบบเปิดของโรงเรียน ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งวาสนา ทองทวียังยศ (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ โครงสร้างองค์กร บรรยากาศองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของครูในโรงเรียน ส่วนเอกพล อยู่ภักดี (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ ระบบขององค์กร โครงสร้างขององค์กร และการบริหารจัดการ ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน ซึ่งพัชรกัญญ์ เมธาอักษรเกียรติ (2561) กล่าวว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เทคโนโลยีการเรียนรู้ วิสัยทัศน์ โครงสร้างที่เหมาะสม และบรรยากาศที่สนับสนุน ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน Bennett & O'Brien (1994, อ้างถึงใน ดรุณี โกเมนเอก, 2553, หน้า 38-41) กล่าวว่า กลยุทธ์หรือวิสัยทัศน์ การปฏิบัติเชิงการบริหาร การปฏิบัติเชิงการจัดการ บรรยากาศ องค์กรหรือโครงสร้างของงาน การเลื่อนไหลของข้อมูลสารสนเทศ การปฏิบัติของบุคคลและทีมงาน กระบวนการทำงาน เป้าหมายหรือข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมหรือการศึกษา การพัฒนารายบุคคลหรือทีมงาน และการให้รางวัลหรือการยอมรับ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ Marquardt & Reynolds (1994, อ้างถึงใน ดรุณี โกเมนเอก, 2553, หน้า 41-43) กล่าวว่า โครงสร้างที่เหมาะสม วัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน การเพิ่มอำนาจ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การริเริ่มและการถ่ายโอนความรู้ เทคโนโลยีการเรียนรู้ คุณภาพ กลยุทธ์ บรรยากาศที่สนับสนุนส่งเสริม ทีมงานและเครือข่าย และวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ Kaiser (2000, อ้างถึงใน ดรุณี โกเมนเอก, 2553, หน้า 43-45) กล่าวว่าภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร พันธกิจและยุทธศาสตร์ การดำเนินงานบริหารจัดการ โครงสร้างขององค์กร ระบบองค์กร บรรยากาศการทำงาน และการจูงใจ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ Wolford, Debra W. (2011) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ระดมความคิดเห็นครูในการตัดสินใจ จัดให้สมาชิกเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ ผู้บริหารมีการทำงานเชิงรุก สมาชิกเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน ความรับผิดชอบร่วม และการให้รางวัล การใช้และให้อำนาจร่วมกัน และการส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นผู้นำ ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน Kurt Nelson (2012) กล่าวว่า ครู สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนคาทอลิก ดังสรุปในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

องค์ประกอบ ของปัจจัยที่ส่งผล ต่อการเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ของโรงเรียน	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	1. ดรุณี โกเมนเอก (2553)	2. อัมพร บุณย์รักษา (2553)	3. วรณะ บุชบา (2553)	4. กัญญภัค เองใจบุญ (2555)	5. อมรา จำรูญศิริ (2555)	6. ลออง วัจนะสาริกกุล (2557)	7. สหรัฐ เต็มวงษ์ (2559)	8. วาสนา ทองทวียังยศ (2560)	9. เอกพล อยู่ภักดี (2560)	10. พชรกัญญ์ เมธาอักษรเกียรติ (2561)	11. Bennett & O'Brien (1994)	12. Marquardt & Reynolds (1994)	13. Kaiser (2000)	14. Wolford, Debra W. (2011)	15. Kurt Nelson (2012)	สรุปความถี่	ร้อยละ	ปัจจัยที่มุ่งศึกษา
1. การจัดการความรู้		✓			✓					✓		✓		✓			5	33.33	
2. ความสามารถของทีมงานและบุคคล		✓			✓	✓		✓				✓	✓			✓	7	46.66	*
3. บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	13	86.66	*
4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง		✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓				✓	✓		9	60	*
5. การบริหาร		✓			✓		✓					✓					4	26.66	
6. โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม		✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			11	73.33	*

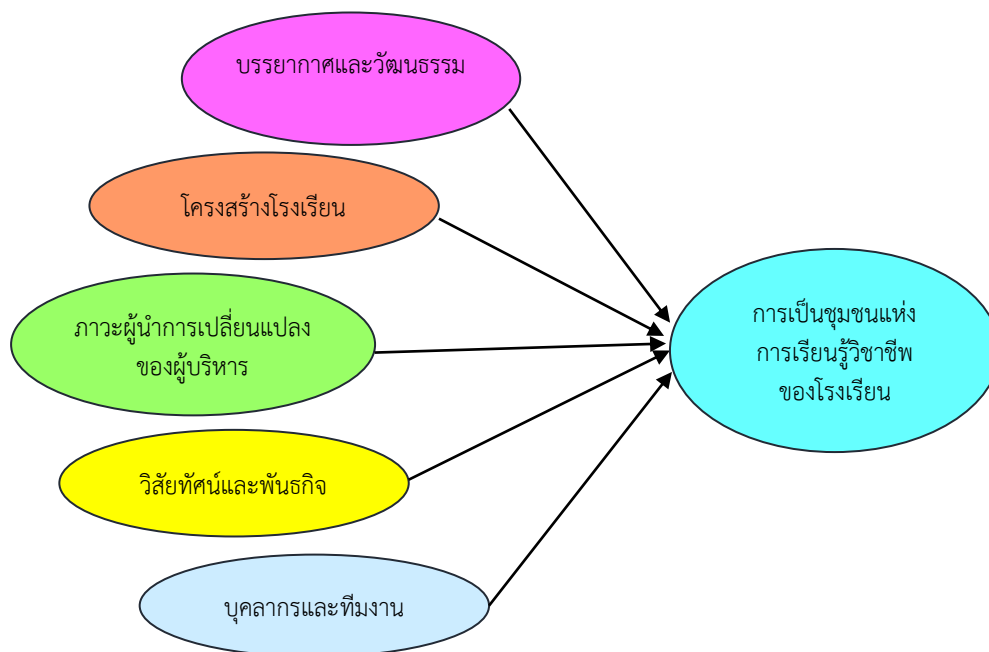

ตารางที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของปัจจัยที่ส่งผล ต่อการเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ของโรงเรียน	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	1. ดรุณี โทเมนเอก (2553)	2. อัญพร บุญรักษา (2553)	3. วรณะ บุชบา (2553)	4.กัญญาภัค เองใจบุญ (2555)	5.อมรา จำรูญศิริ (2555)	6. ลออง วัจนะสาลิกากุล (2557)	7. สหรัฐ เต็มวงษ์ (2559)	8. วาสนา ทองพวีรัมย์ศ (2560)	9. เอกพล อยู่ภักดี (2560)	10. พชรกัญย์ เมธาอีศศิริเกียรติ (2561)	11. Bennett & O'Brien (1994)	12. Marquardt & Reynolds (1994)	13. Kaiser (2000)	14. Wolford, Debra W. (2011)	15. Kurt Nelson (2012)	สรุปความถี่	ร้อยละ	ปัจจัยที่มุ่งศึกษา
7. วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์		✓	✓		✓		✓				✓	✓	✓	✓			8	53.33	*
8. การจูงใจ			✓	✓	✓		✓							✓			5	33.33	
9. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์			✓														1	6.66	
10. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				✓											✓		2	13.33	
11. เทคโนโลยีการเรียนรู้					✓		✓				✓		✓				4	26.66	
12. เป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ					✓							✓					2	13.33	
13. ภาวะผู้นำทางวิชาการ						✓			✓								2	13.33	
14. ระบบองค์การ							✓			✓				✓			3	20	
15. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม											✓		✓			✓	3	20	
16. การเลื่อนขั้นของข้อมูลสารสนเทศ												✓					1	6.66	
17. กระบวนการทำงาน												✓					1	6.66	
18. การฝึกอบรมหรือการศึกษา												✓					1	6.66	
19. การพัฒนาบุคคลหรือทีมงาน												✓					1	6.66	
20. การให้รางวัลหรือการยอมรับ												✓			✓		2	13.33	
21. การเพิ่มอำนาจ													✓				1	6.66	
22. การริเริ่มและการถ่ายทอดความรู้													✓				1	6.66	
23. คุณภาพ													✓				1	6.66	
24. กลยุทธ์													✓				1	6.66	
25. บรรยากาศที่สนับสนุนส่งเสริม													✓				1	6.66	
26. บรรยากาศการทำงาน														✓			1	6.66	
27. ระดมความคิดเห็นครูในการตัดสินใจ															✓		1	6.66	
28. จัดให้สมาชิกเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ															✓		1	6.66	
29. ผู้บริหารมีการทำงานเชิงรุก															✓		1	6.66	
30. สมาชิกเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน															✓		1	6.66	
31. การใช้และการให้อำนาจร่วมกัน															✓		1	6.66	
รวม		7	6	5	10	3	8	3	3	4	5	11	11	8	8	3			

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้เกณฑ์ที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป ได้องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บรรยากาศและวัฒนธรรม 2) โครงสร้างโรงเรียน 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) วิสัยทัศน์และพันธกิจ และ 5) บุคลากรและทีมงาน สรุปดังในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

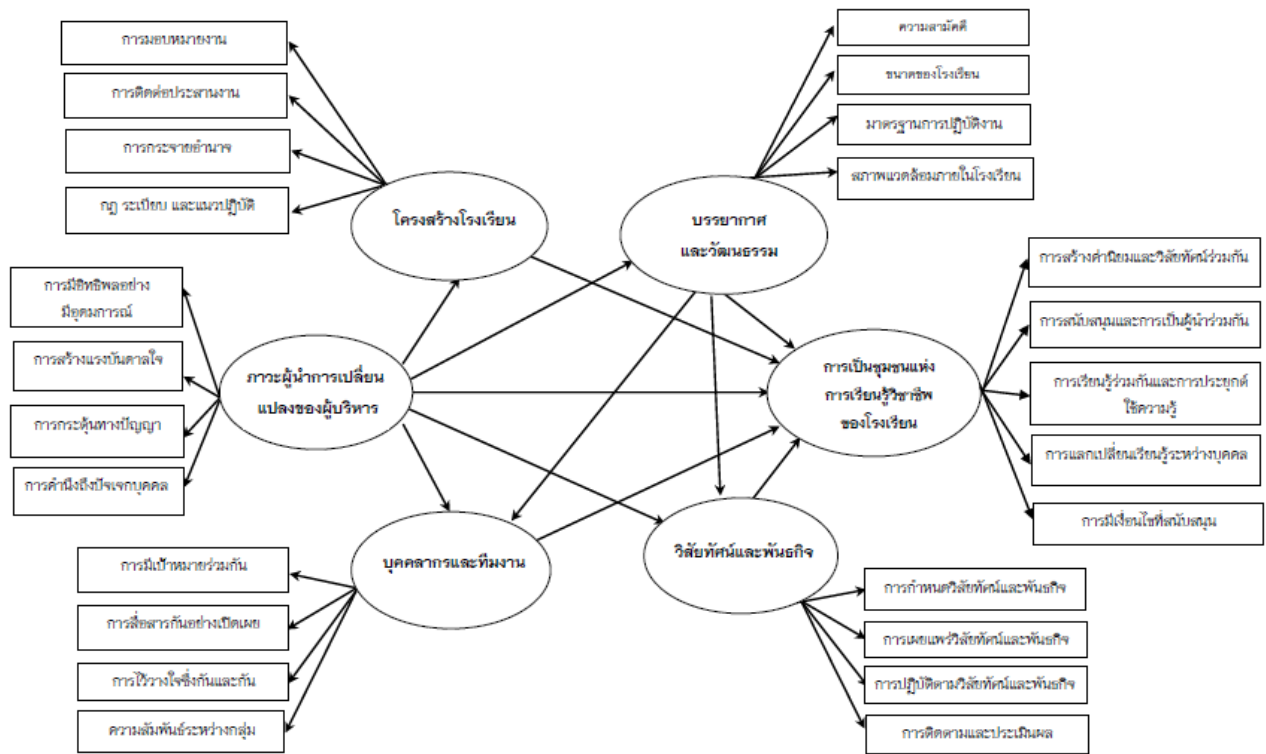
ผลจากการศึกษาสังเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ วิชาชีพของโรงเรียน มี 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) บรรยากาศและวัฒนธรรม 2) โครงสร้างโรงเรียน 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) วิสัยทัศน์และพันธกิจ และ 5) บุคลากรและทีมงาน โดยมีตัวแปรองค์ประกอบแบ่งเป็น 3 ตัวแปร ได้แก่

1. ตัวแปรแฝงภายนอก คือ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล

2. ตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วย 1) บรรยากาศและวัฒนธรรม ได้แก่ ความสามัคคี ขนาดของโรงเรียน มาตรฐานการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 2) โครงสร้างโรงเรียน ได้แก่ การมอบหมายงาน การติดต่อประสานงาน กฎระเบียบและแนวปฏิบัติ และการกระจายอำนาจ 3) วิสัยทัศน์และพันธกิจ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ การเผยแพร่วิสัยทัศน์และพันธกิจ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ และการติดตามและประเมินผล และ 4) บุคลากรและทีมงาน ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกัน การสื่อสารกันอย่างเปิดเผย การไว้วางใจซึ่งกันและกัน และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

3. ตัวแปรผล คือ การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ได้แก่ 1) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล และ 5) การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน

โดยสามารถแสดงเป็นโมเดลการวัดได้ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

ดังนั้น การพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ผู้บริหารต้องมีนโยบายการทำงานร่วมกันที่สอดคล้องกับองค์ประกอบทั้ง 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) บรรยากาศและวัฒนธรรม 2) โครงสร้างโรงเรียน 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) วิสัยทัศน์และพันธกิจ และ 5) บุคลากรและทีมงาน การปรับเปลี่ยนแนวคิดจากโรงเรียนเป็นองค์กรที่ยึดโยงตามสายงานการบังคับบัญชา มีโครงสร้างแบบตั้งตัวตามกฎระเบียบและวัฒนธรรมของการใช้อำนาจเป็นหลัก ให้เป็นมุมมอง “โรงเรียนเป็นชุมชน” ที่ยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยม แนวคิดและความผูกพันร่วมกันของสมาชิก มีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการหรือวิทยาศาสตร์ต่อกัน การให้เกียรติและคุณค่าความเป็นครู สมาชิกมีความผูกพันต่อกันมีบรรยากาศความห่วงหาอาทรและดูแลสวัสดิภาพร่วมกัน ย่อมจะนำไปสู่การทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

บทสรุป

องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน เป็นผลการวิเคราะห์เอกสารและการวิจัย ซึ่งพบองค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนที่สำคัญ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ 2) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล และ 5) การมีเงื่อนไขที่สนับสนุนและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ตัวแปรสังเกตได้ คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล 2) บรรยากาศและวัฒนธรรม ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความ

สามัคคี ขนาดของโรงเรียน มาตรฐานการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 3) โครงสร้างโรงเรียน ตัวแปรสังเกตได้ คือ การมอบหมายงาน การติดต่อประสานงาน การกระจายอำนาจ และ กฎระเบียบและแนวปฏิบัติ 4) วิสัยทัศน์และพันธกิจ ตัวแปรสังเกตได้ คือ การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ เผยแพร่วิสัยทัศน์และพันธกิจ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ และการติดตามและประเมินผล 5) บุคลากรและทีมงาน ตัวแปรสังเกตได้ คือ การมีเป้าหมายร่วมกัน การสื่อสารกันอย่างเปิดเผย การไว้วางใจซึ่งกันและกัน และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ดังนั้น ผู้บริหารยุคใหม่จึงควรยึดหลักการทำงานที่สอดคล้องกับองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนดังกล่าว นำไปสู่บรรยากาศการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล และคุณภาพที่จะเกิดกับครูเรียนสูงสุดต่อไป โดยสรุปเป็นภาพองค์ความรู้เรื่องชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน ดังในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภัค เองใจบุญ. (2555). การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- จุลลี ศรีชะโคตร. (2557). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชูลีพร เกลี้ยงสง. (2556). กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมองค์การเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

- ณัฐภา นครสูงเนิน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ดรุณี โกเมนเอก. (2553). รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- ดลนภา วงษ์ศิริ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธัญพร บุญรักษา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พัชรกัญญ์ เมธาอัครเกียรติ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 11(1). 1944-1960.
- ล่อง วัจนะสาธิตกุล. (2557). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วรรณะ บุขบา. (2553). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 2 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วาสนา ทองทวีชัยยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ตลาดาพับลิเคชั่น.
- สหรัฐ เต็มวงษ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). สถานะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อมรา จำรูญศิริ. (2555). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เอกพล อยู่ภักดี. (2560). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 5(2). 36-46.
- DuFour, R., & Eaker, R. (1998). Professional Learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement. Bloomington, IN: Solution. Education Service.

- Katie C. Clarke (2014). **The Identification of Successes and Barriers in Establishing Professional Learning Communities from Principals' Perspectives**. Ph.D. Dissertation, Minnesota State University, Mankato. Mankato, Minnesota, U.S.A.
- Nelson, K. (2012). **Factors that Influence the Development of Professional Community in Catholic Middle Schools**. Ph.D. Dissertation, Washington, D.C. The Catholic University of America.
- Shirley, M. Hord James L. Roussin and William A. Sommers. (2010). **Guiding Professional Learning Communities: Inspiration, Challenge, Surprise, and Meaning**. California: Corwin.
- Thompson, S. C., Gregg, L., & Niska, J. M. (2004). **Professional learning communities, leadership, and student learning**. Research in Middle Level Education Online., From <https://www.nmsa.org/Publications/RMLEOnline/Articles>. Retrieved May 10, 2019
- Wolford, D.W. (2011). **Effective Leadership Practices in the Sustainability of Professional Learning Communities in Two Elementary Schools**. Ph.D. Dissertation, East Tennessee State University.